

הלכות שבועות פרק ח

א. הגונב שורו של חברו וטבחיו או מכרו, ותבעו בעל השור ואמר לו, גנבת שורי וטבחתי או מכרתי, והוא אומר גנבתיו אבל לא טבחתי ולא מכרתי, ונשבע הרי זה פטור משבועת הפקדון: שאלו הודה מעצמו שטבח או מכר לא היה משלם תשלומי ארבעה וחמשה, מפני שהוא קנס כמו שיתבאר בהלכות גנבה. ונמצא זה כמי שלא כפר ממון, ולפיכך פטור משבועת הפקדון; וחיב בשבועת בטוי שהרי נשבע על שקר שלא טבח, והוא טבח.

ב. וכן האומר לחברו המית שורך את עבדי, וכפר ונשבע, והעבד שתבע רבו ואמר לו הפלת שני וסמית עיני, וכפר ונשבע פטור משבועת הפקדון: שאלו הודה לו לא היה משלם, מפני שהוא קנס. אבל חיב בשבועת בטוי. וכן כל פיוצא בזה.

ג. התובע חברו בדבר שיש בו קנס, שאינו משלם אותו על פי עצמו כמו שבארנו, ויש בו ממון שהוא משלם אותו על פי עצמו, וכפר בכל הדבר ונשבע הרי זה חיב משום שבועת הפקדון.

ד. פיצד: תבעו ואמר לו, אנסת או פתית בתי, והוא אומר לא אנסתי ולא פתיתי, ונשבע חיב בשבועת הפקדון: שאף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו, אלו הודה לו היה משלם בשת ופגם על פי עצמו.

ה. וכן האומר לחברו, גנבת שורי, והוא אומר לא גנבת, ונשבע חיב בשבועת הפקדון: שאף על פי שאינו משלם כפל בהודאתו, משלם הוא את הקרן בהודאתו.

ו. האומר לחברו עשית בי חבורה, והוא אומר לא עשיתי, המית שורך את שורי, והוא אומר לא המית, ונשבע חיב בשבועת הפקדון: שאלו הודה, היה חיב לשלם.

ז. נתן שורו לשומר חנם, ומת השור תבעו ואמר לו, היכן שורי שהפקדתי אצלך, אמר לו לא הפקדת אצלי כלום, או שאמר לו הפקדת ונגנב, או אבד, ונשבע הרי זה פטור משבועת הפקדון: שאלו הודה ואמר הדבר כשהיה לא היה חיב לשלם ממון, מפני שהוא שומר חנם. אבל חיב הוא משום שבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר. וכן כל פיוצא בזה.

ח. השאיל שורו לחברו, ותבעו ואמר לו, היכן שורי ששאלת ממני, והרי השור מת, ואמר לו השואל, נגנב או אבד, ונשבע על זה הרי זה פטור משבועת הפקדון: שהרי לא פטר עצמו מן התשלומין בכפירתו, ומכל מקום חיב הוא לשלם בין שמת או נגנב או אבד או נשבה מפני שהוא שואל, כמו שיתבאר במקומו. אבל חיב הוא משום שבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר. וכן כל פיוצא בזה.

ט. זה הכלל: כל שאינו פוטר עצמו מן התשלומין אלא בכפירה זו, ונשבע בין מפי עצמו, בין שהשביעו התובע וכפר הרי זה חיב בשבועת הפקדון, אף על פי שלא ענה אמן ולא הוציא שבועה מפיו.

י. הגונב שור חברו, ותבעו ואמר לו, שורי גנבת, והוא אומר לא גנבת, מה טיבו אצלך, אתה הפקדתו אצלי, ונשבע חיב

בשבועת הפקדון: שאלו הודה שגנבו, היה חייב לשלם דמי השור מפל מקום; ועכשו שאמר פקדון הוא, הרי פטר עצמו בכפירה זו מן הגנבה ומן האבדה, שאם נגנב השור או אבד אחר הודאה זו, היה פטור מלשלם.

יא. וכן אם טען ששכרו, ונשבע חייב בשבועת הפקדון: שהרי פטר עצמו מן השבירה, ומן המתה. וכן אם טען ואמר, השאלתהו לי, ונשבע חייב בשבועת הפקדון: שהרי פטר עצמו מן המתה בשעת מלאכה, כמו שיתבאר בהלכות שאלה.

יב. לפיכך אם אמר לו לא גנבתי, אלא אתה הפקדת אצלי, או שכתני לשמרו, או השאלתהו לי, והרי שורך לפניך קחהו, ונשבע על זה הרי זה פטור משבועת הפקדון: שהרי הודה בקרן, ולא פטר עצמו בכפירה זו מכלום.

יג. וכן אם אמר לו אתה מכרתו לי, ועדין לא נתתי דמיו אם תרצה קח דמיו, או הרי שורך לפניך; או שאמר לו אתה נתתו לי, בשכר מלאכה שאעשה לך אם תרצה שאעשה לך, או קחנו ולך. תועה בדרך מצאתיו, ולא ידעתי שהוא שלך, עכשו שידעתי, קחנו ולך, או שאמר אחר פרתי רץ, והרי הוא לפניך, ונשבע על כל טענה מאלו פטור משבועת הפקדון, שהרי לא פטר עצמו מכלום; וחייב בשבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר.

יד. מי שהיה חייב ממון לשני שתפין, ותבעו אחד מהן, וכפר בו, ונשבע חייב בשבועת הפקדון, שהרי כפר ממון. תבעוהו שניהם, והודה בכל לאחד מהם ואמר, לא לויתי אלא מזה לבדו, ונשבע פטור משבועת הפקדון, שהרי לא פטר עצמו מכלום; אבל חייב בשבועת בטוי.

טו. וכן מי שהיתה עליו מלוה בשטר, וכפר בה ונשבע פטור משבועת הפקדון: שהרי בשטר נשתעבד הקרקע, ונמצא זה כנופר בקרקע; וכבר בארנו שהנופר בקרקע, פטור משבועת הפקדון, וחייב בשבועת בטוי, שהרי נשבע על שקר.

טז. היתה עליו מלוה בעדים בלבד, וכפר ונשבע חייב בשבועת הפקדון, שהרי פטר עצמו בכפירתו מלשלם עתה. ואף על פי שכשיבואו העדים, יתחייב לשלם, ונמצא שלא הועילה לו כפירתו הרי הועילה בעתה; ושמא לא יבואו עדים, או יבואו ולא תתקיים עדותן, או יפסלו, ולפיכך חייב.